

שבת נחמו חי"ט

"עקיבא ניחמתנו עקיבא ניחמתנו" ב' פעמים, הוא להורות שניחמם בזה שגם החורבן היא חלק מהנחמה. וזהו הביאור ב"נחמו נחמו".

על הפסוק "נחמו נחמו עמי" איתא במדרש שמפני ש"לקתה בכפלים" לכן גם הנחמה היא בכפלים. וצריך להבין מהו ענין "נחמה בכפלים", ומהו הרבותא בזה הרי גם "לקתה בכפלים".

ויובן בהקדם הביאור בסיום מסכת מכות: "מעשה וכו' ורבי עקיבא שמעו קול המונה של רומי וכו' אמרו לו מפני מה אתה משחק אמר להם ואתם מפני מה אתם בוכין אמרו לו הללו כושיים וכו' יושבין בטח והשקט ואנו בית הדום רגלי אלוקינו שרוף באש ולא נבכה, אמר להן לכך אני מצחק אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכו"כ. שוב מעשה וכו' הגיעו לצופים קראו בגדיהם וכו' ראו שועל יוצא וכו' התחילו הן בוכין ורבי עקיבא משחק אמרו לו מפני מה אתה משחק אמר להם מפני מה אתם בוכים וכו' דכתיב ואעידה לי עדים נאמנים את אוריה החיתי ואת זכריה בן ברכיה וכו' ציון שדה תחרש וכו' עכשיו שנתקימה נבואתו של אוריה בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת, בלשון הזה אמרו לו עקיבא ניחמתנו עקיבא ניחמתנו".

וצריך להבין כמה ענינים ומהם: מהו שאלתו של רבי עקיבא "מפני מה אתם בוכים"? ובפרט קשה בסיפור השני שגם רבי עקיבא קרע את בגדיו ומכל מקום אמר להם "מפני מה אתם בוכים". ומדוע מכל נבואות אוריה הביא דוקא את הפסוק "ציון שדה תחרש"?

והביאור בכל זה: שאלתו של רבי עקיבא היתה מדוע התחילו בוכין עכשיו, הרי ידעו על החורבן ואם כן מה נוגע מה נעשה עם רומי. והם ענו שהגם שהיה חורבן מכל מקום מדוע היה החורבן צריך להיות באופן שרומי "יושבת השקט ובטח וכו'". ועל זה ענה להם "אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכו"כ".

(על דרך ההלכה: לשיטתם ההוא מכריע את העתיד, ולכן מפני שההוא הוא חילול ה' לכן לא מתחשבים עם זה שאחר כך יצא מזה עילוי גדול. על דרך השקליא וטריא האם צריך לאכול בצום גדליה כדי שיוכל לצום ביום הכפורים).

והנה גם בסיפור השני שאלם רבי עקיבא "מפני מה אתם בוכים" – ששאלתו הי' מדוע בכו בראיית השועל ולא לפני כן.

והנה בסיפור השני הוסיף רבי עקיבא ביאור באמרו "ציון שדה תחרש", דבענין החרישה הנה הפיכת הקרקע היא חלק מפעולת הצמיחה, ועל דרך זה החורבן היא חלק מקיום היעוד "עוד ישבו גו'". וזהו שאוריה וזכריה הם עדים, ש"יקום דבר" הוא "על פי שני עדים" דוקא, ואוריה וזכריה הם חלק מאותה העדות.

ולכן אמרו "עקיבא ניחמתנו" ב' פעמים, להורות שניחמם בזה שגם החורבן היא חלק מהנחמה. (וזהו הביאור ב"נחמו נחמו" לעיל).

והנה דוקא רבי עקיבא הרגיש זאת מפני שהוא היה בן גרים ולכן היה לו שייכות עם הענין דאתהפכא
חשוכא לנהורא. ועוד שהתחיל ללמוד בגיל ארבעים, זאת אומרת שהיה יכול לראות את העתיד – שיוכל
ללמוד – ולא להתמקד על ההווה.